

Basisgroep Sociale Zekerheid

<http://www.cda.nl/Basisgroep-Sociale-Zekerheid>

Secretariaat: lesleyhiltens@gmail.com/06-38016810

Basisgroep Sociale Zekerheid

Basisgroep Sociale Zekerheid

OPEN FORUM *Nieuwsbrief* 21 18 september 2015

redactie: Jan Litjens, Dick Aanen, Chris Wessels

redactieadres: johanneslitiens@gmail.com (06-40583749)

Basisgroep Sociale Zekerheid

Basisgroep Sociale Zekerheid

Inhoud OF-Nieuwsbrief van september 2015

Open Forum verschijnt twee keer per jaar op papier en digitaal (voorafgaand aan de reguliere CDA-congressen). Daarnaast geeft de Basisgroep maandelijks een digitale Open Forum Nieuwsbrief uit. Wilt u dat Open Forum en de Open Forum Nieuwsbrief aan u toegezonden worden dan kunt u dat melden bij het secretariaat van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid: Ganestraat 66, 1363 XA Almere/ lesleyhiltens@gmail.com

Met onze activiteiten, onze inspirerende en positief kritische rol, maar ook met onze bladen, willen we binnen het CDA een rol van betekenis blijven vervullen. Heden ten dage is deze meer dan wenselijk en verdient de Basisgroep bijzondere aandacht.

U kunt ons daarbij financieel steunen. De CDA-Basisgroep bestaat in 2016 dertig jaar. Uw financiële bijdrage is vrijwillig en uiteraard zeer welkom. Deze kunt u overmaken op rek. nr. IBAN NL 87 RABO 0144 0570 69 op naam van CDA - Basisgroep Sociale Zekerheid o.v.v. donatie. Wij danken u bij voorbaat voor iedere bijdrage groot en klein.

Op 7 november a.s. is het Najaarscongres van het CDA. Daarvoor zal Open Forum (op papier en digitaal) uitkomen. De deadline voor bijdragen is 20 oktober a.s.

Waarheen, waarvoor	blz.	02
Commentaar		03
De Zomerzothed van het Basisinkomen		04
Nog even dit		07
Illegale korting op pgb blijft		07
Meer tijd voor aanpassen van het pgb		08
Beste Hans,		09
Kostendelersnorm bijstandswet raakt vooral kwetsbare ouderen		09
Het WI-rapport Bloei en Groei		10
Te weinig sociale huurwoningen? Niet volgens Blok		13

Waarheen, waarvoor?

door: Arend Jansen, voorzitter CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid
Arend_Jansen@hetnet.nl

We staan weer voor een nieuw parlementair jaar. Laten we echter eerst nog maar eens achteruit kijken wat het vorige parlementaire jaar ons gebracht heeft, vooral voor mensen die afhankelijk zijn van een uitkering en dus van de overheid. En dat zelfde geldt voor mensen die onderaan de arbeidsmarkt bungelen, gewild of ongewild. Wat voor perspectief hebben de mensen die altijd aangewezen waren op de voormalige WSW-werkplaatsen? Of die afhankelijk worden van plaatsen in beschut werk? Wat is de positie van mensen die aangewezen zijn op huurwoningen tussen de € 550 en € 650 huur en die geen huis kunnen kopen? Wat gebeurt er met mensen die mantelzorger zijn en die zich steeds meer gaan voelen als goedkoop alternatief door de bezuinigingen van de overheid? Zij komen in aanraking met rare niet doordachte maatregelen en zetten vaak nota bene hun eigen geld in om mensen te kunnen helpen, waardoor ze zelf financieel krap komen te zitten. Zij moeten ook nog beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en kunnen dus geen mantelzorger zijn. En wat is de situatie van mensen, die gekort zijn op de huishoudelijke zorg? Hoe constateert men na bijvoorbeeld een half jaar dat het niet goed gaat met mensen die de hele hulp zijn kwijt geraakt? Hoe reageert de gemeente daar dan op? En welke voelhorens heeft de gemeente om dat te constateren? Of ligt dan ineens de verantwoordelijkheid bij diegene die gekort is?

Eén ding wordt wel duidelijk. De kloof tussen degenen, die zich (goed) kunnen redden en degenen, die dat niet kunnen, wordt steeds groter door alle maatregelen van verschillende regeringen. Het cumulatieve effect werkt meer in het voordeel van degenen die zich kunnen redden. Je zult maar in een huurhuis wonen en in drie jaar € 60 huur per maand meer betalen, terwijl de woontoeslag naar beneden is bijgesteld. Gelukkig heeft minister *Blok* het licht gezien. Hij heeft langzamerhand in de gaten dat de huurmarkt scheefgroeit en dat veel gemeenten hebben verzaakt de woningbouwcorporaties met duidelijke opdrachten op pad te sturen. Het gaat dan met name om voor welke huurbedragen zij moeten bouwen. De minister stelt nu voor dat gemeenten weer het voortouw nemen en zorgen voor het bouwen van middel dure huurwoningen. Dan moet de grondprijs wel zodanig zijn dat het kan. In mijn gemeente kan dat niet. Daar kan de woningbouwcorporatie niet onder € 630 huur bouwen. Dat komt doordat de gemeente de grondprijs kunstmatig te duur houdt. Nog steeds zit er een opslag op van € 25.000 per kavel om daarmee bovenwijkse voorzieningen te financieren. In deze tijd een volstrekt achterhaalde regeling!

En dan de zorg: medewerkers worden voortdurend gekort op hun salaris of zij worden ontslagen. En de hoge heren en vrouwen verrijken zich nog steeds met exorbitante salarissen en vertrekpremies. Niemand vraagt zich blijkbaar af van wie dat geld eigenlijk is. Het is gewoon gemeenschapsgeld. En daar flierefluiten zij mee. De overheid zou eindelijk eens scherpe regels moeten gaan maken voor die raden van toezicht. Een deel daarvan verzaakt nog steeds en treedt niet op als dat nodig is omdat zij mee profiteren van te hoge vergoedingen. Voor een raadslid in een kleine gemeente is de vergoeding soms lager dan die van mensen in die raden van toezicht, terwijl de vergaderfrequentie en de werkbelasting van raadsleden hoger liggen dan die van de raden van toezicht. De gewone man, die dat hoort en die zelf hard moet werken in de maakindustrie (bouw, landbouw, constructiebedrijven), snapt er langzamerhand niks meer van dat de politiek daar niet ingrijpt. Interessante praatprogramma's, waar de

gewone man iets van op kan steken, worden uitgezonden op tijdstippen dat hij al lang op bed ligt. Hij moet toch tussen 5:30 en 6:30 u opstaan om naar zijn werk te gaan! Het lijkt er steeds meer op dat de bestuurlijke elite en hun netwerken de boel beslissen en de politiek daar hijgend achteraan loopt. Dat gevoel wordt bij de meeste burgers steeds sterker. Gevoel en feiten liggen volgens mij niet ver uit elkaar. Zal er het komend parlementaire jaar hierin iets veranderen?

Commentaar

door: Arend Jansen, voorzitter CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid
Arend.Jansen@hetnet.nl

Voor de zomer stond in de krant dat er volgend jaar 8 miljard euro over is. Het geld klotst tegen de plinten stond er bij. De vraag is of dat komt door de aantrekkende economie of door de soms rigoureuze bezuinigingen, waarvan nogal wat burgers de dupe zijn. Voorbeelden daarvan zijn de huishoudelijke hulp, de jeugdhulpverlening, de nieuwe participatiewet en de gezondheidszorg. Als de staat meer geld overhoudt gaat dat volgens mij over de rug van de mensen die afhankelijk zijn van overheidsregelingen. Na de zomer blijkt dat er 5 miljard valt te verdelen. En dat geld wordt teruggegeven aan de burgers, zoals dat heet. Ook hier kun je de vraag stellen: krijgen de mensen die dat het meest nodig hebben het meest? De eerste berichten melden dat vooral de werkende mensen het meest profiteren. Ik kan me echter niet voorstellen, dat een regering met de *PvdA*, vergeet dat er nogal wat mensen zijn die wel willen werken, maar dat niet kunnen, door fysieke of geestelijke oorzaken, of die gewoon uit het arbeidsproces zijn geschopt (gesaneerd). Je zult maar tegen je wil als gezond mens, die naar werk snakt er naast komen te staan. Je wordt dubbel gestraft, als je ziet dat je er niets bij krijgt. En je hebt al vaak minder wanneer je in de WW zit. Dat geldt ook voor chronisch zieken en gehandicapten. Het keiharde feit is dat als je inkomen niet stijgt, je door de stijgende kosten achteruit boert.

Als de *PvdA* niet aan deze mensen denkt, dan moet mijn partij daar maar voor opkomen en niet alleen voor de middeninkomens gaan. Maar dat gebeurt dus niet. Mijn *CDA*-fractie gaat voluit voor het pakket van deze regering, vindt het niet nodig wat bij te schaven. Ik vind dat onbegrijpelijk, ze laat de minst weerbaren in de kou staan. Mensen die slachtoffer worden van het financiële economische systeem, daar moet je borg voor staan. Anders help je mee aan een steeds grotere kloof tussen mensen die het goed gaat en mensen die pech hebben. Dat is volgens mij in strijd met de uitgangspunten van het *CDA*. Nou ja die interpreteert elke *CDA*-fractie op zijn eigen manier.

Zo wat 70% van de zelfstandigen blijkt niet verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid en bouwt geen pensioen op naast de AOW. In de tijd dat *Aart Jan de Geus* minister van Sociale Zaken was kwam het fenomeen ZZP'er op. Ik heb hem toen geadviseerd, die mensen een minimale WAO- en pensioenpremie te laten betalen ter bescherming van henzelf en de maatschappij. Hij vond dat niet nodig, waarschijnlijk kende hij die wereld niet, maar ik wel. Toen ik in 1976 als tuinder voor mezelf begon, verzekerde ik me wel tegen arbeidsongeschiktheid. Drie op de tien tuinders deden dat toen: premie 2.300 gulden in het jaar. Bij het eerste de beste slechte jaar (dat heb je soms als ondernemer) zei de *Rabobank* dat ik daarmee maar moest stoppen. Die ging toen al voor het koude geld en niet voor de mens! Ik heb dat gelukkig niet gedaan. Toen ik jaren later werd afgekeurd vanwege een spieraandoening was ik blij dat ik de verzekering niet had stopgezet. En de visie van de *Rabobank* op kapitaal en de mens is na die tijd alleen maar erger geworden. En nu blijken

nogal wat zelfstandigen, waaronder ZZP'ers, onverzekerd te zijn, met alle gevolgen van dien voor de maatschappij. Politiek blijkt helaas toch korte termijn werk te zijn. Politici moeten ook wel iets visionairs hebben. In de toekomst kijkt blijkt moeilijk, maar het moet wel een onderdeel zijn van de verantwoordelijkheid die ze hebben.

De Zomerzothed van het Basisinkomen

*door Willem Vermeend en Rick van der Ploeg
in de Telegraaf van 8 augustus 2015*

Volgens economen Willem Vermeend en Rick van der Ploeg moet het kabinet snel een einde maken aan de zomerzothed van linkse wethouders om te gaan experimenteren met een basisinkomen voor mensen in de bijstand. Dit gratis geld mogen ze ook houden als ze gaan bijverdienen. De economen leggen aan de hand van een rekensom uit dat een basisinkomen een onbetaalbaar luchtkasteel is dat bovendien onaanvaardbare negatieve effecten heeft, zoals het verloren gaan van vele honderdduizenden banen.

Dromen uit een ver verleden

Lang geleden, in de jaren zeventig, droomden linkse partijen van een basisinkomen. Iedereen in Nederland, jong, oud, rijk en arm moest gratis geld van de staat krijgen. Deze uitkering (waarvoor je geen tegenprestatie hoeft te leveren, je mag doen waar je zin in hebt), zou rond de zogenoemde armoedegrens moeten liggen; nu rond de €1000 per maand. Volgens de voorstanders van dit idee zou een deel van de ingewikkelde sociale zekerheidsregelingen, zoals de bijstand, kunnen vervallen. Veel mensen zouden door het basisinkomen een gelukkiger en waardiger leven kunnen leiden. Vooral mensen in de bijstand; ze zouden worden verlost van hun sollicitatieverplichtingen en vervelende controles.

Tot verdriet van de aanhangers van deze droomuitkering werd hun idee door een ruime politieke meerderheid weggehoond. Daarbij werd niet alleen gewezen op de onbetaalbaarheid, maar ook op de onwenselijkheid van deze uitkering. Het zou een premie zijn op luiheid, een hangmatregeling die zou leiden tot minder mensen aan het werk en hogere belastingen voor ondernemers en werkenden. Het basisinkomen verdween in de prullenbak en is tot op heden nergens in de wereld ingevoerd.

In het verleden heeft ook de rechtse econoom *Milton Friedman* een voorstel voor een soort basisinkomen gelanceerd via een zogenoemde negatieve inkomstenbelasting waarbij alle uitkeringen zouden moeten vervallen. Ook dit idee is een stille dood gestorven.

Terug van weggeweest

Maar het kan verkeren. De aanhangers in ons land geven het niet op. Nu, ruim veertig jaar later, zijn ze met een zomeroffensief gekomen.

De afgelopen weken gaven de media, in de komkommertijd van de vakanties, veel aandacht aan enthousiaste linkse wethouders in gemeenten als Wageningen, Nijmegen, Tilburg, Utrecht, Groningen en Maastricht, die met een lokale variant op het basisinkomen willen experimenteren.

Hoewel nog niet duidelijk is wat deze experimenten inhouden, komt het feitelijk neer op een buitenwettelijke ingrijpende aanpassing van de huidige bijstandswet. Zo circuleren er voorstellen om bijstandsgerechtigden (op basis van vrijwilligheid) drie jaar lang een maandelijkse uitkering te geven van rond de € 1100. Dit bedrag krijgen ze zonder nadere voorwaarden en beperkingen, zoals een sollicitatieplicht. Daarnaast komen ze niet meer in aanmerking voor

gemeentelijke financiële ondersteuning, maar mogen ze wel bijverdienen. De voorstanders menen dat mensen daardoor vanzelf meer gaan werken doordat ze niet gekort worden op hun uitkering. Of dit waar is moet nog blijken, maar als dat inderdaad het geval is, dan is er sprake van pure concurrentievervalsing op de arbeidsmarkt. Mensen met een gratis basisinkomen kunnen genoeg nemen met een lager salaris en zo de banen innemen van werknemers, terwijl de financiering van dit gratis geld nota bene door werkenden moet worden opgebracht. Door het ontbreken van elke vorm van controle rond het basisinkomen neemt ook het risico op zwartwerken toe.

Haaks op het huidige beleid

De voorgenomen experimenten staan haaks op de activerende sociale zekerheid van het kabinet Rutte-II. Alleen al om die reden moet het kabinet snel een eind maken aan deze zomerzothed. Bovendien kunnen gemeenten hun geld beter besteden dan aan deze nutteloze experimenten.

Het valt op dat de aanhangers van het basisinkomen zich hun luchtkasteel niet laten afnemen. Via de gemeentelijke weg moet er uiteindelijk een landelijk basisinkomen worden gerealiseerd. Alle steekhoudende bezwaren tegen hun droomgeld doen ze af als onzin van rechts.

Ze wijzen er ook op dat de tegenstanders een verkeerd mensbeeld hebben en dat economen die de onbetaalbaarheid hebben berekend tot de klassieke (rechtse) economische school behoren. Maar ze vergeten dat niet alleen rechts en het politieke midden tegen een basisinkomen zijn, maar ook de SP. De socialisten vrezen terecht dat gratis geld tot een forse aantasting van het huidige sociale zekerheidsstelsel zal leiden.

Rekensommen

Het valt overigens te verwachten dat in de nieuwe verkiezingsprogramma's van sommige partijen voor de Kamerverkiezingen van 2017 het basisinkomen een plaats zal krijgen, naar verwachting in ieder geval bij GroenLinks.

Om de aanhangers van gratis geld wat rekenwerk te besparen hebben we alvast een eenvoudige becijfering gemaakt en eerdere onderzoeken uit de kast gehaald. Zo heeft het Centraal Planbureau (CPB) voor Nederland al berekend dat een basisinkomen gelijk aan de helft van het sociaal minimum (circa € 750 per maand) tot een verlies van 350.000 banen zal leiden.

Een simpel rekensommetje leert ook dat een basisinkomen van circa € 1000 per maand voor iedere Nederlander bijna 200 miljard per jaar gaat kosten. Omdat volgens de voorstanders bij de invoering de meeste uitkeringen, toeslagen en heffingskortingen kunnen vervallen, vallen de kosten een stuk lager uit. Ruw geraamd gaat het dan om een extra kostenpost voor ons land van circa € 75 miljard.

Om deze uitgavenpost van de aanhangers van gratis geld te financieren, zal een forse belastingverhoging nodig zijn. Econoom *Raymond Gradus* heeft in zijn juni-artikel voor *Mejudice* berekend dat deze verhoging voor de gemiddelde Nederlander neerkomt op een ongekend hoge lastenverzwaring van tenminste 25%.

De voorstanders van een basisinkomen zijn het met deze 'rechtse' berekeningen niet eens. Ze zijn van mening dat de kosten door de positieve effecten van hun droomregeling veel lager zullen liggen. Ze zien tal van baten die bij deze becijferingen niet zijn meegenomen. Zo menen ze op basis van niet onderbouwde en omstreden aannames dat er veel meer mensen aan het werk zullen gaan en dat er vele miljarden worden bespaard op bureaucratie, zorg en politie.

Volgens de aanhangers telt ook mee dat veel mensen in Nederland door een

basisinkomen gelukkiger zullen worden. Die bewering laten we graag voor rekening van de voorstanders. Maar ze zullen het wel met ons eens zijn dat de werkenden die de rekening van het gratis geld moeten betalen in de vorm van een forse belastingverhoging niet tot de gelukkigen behoren.

Reacties:

Lex Willem van Rijn WAMvanRijn23@hetnet.nl:

Het lijkt mij verstandig zo'n voorstel eerst te onderzoeken voordat het wordt omhelst of afgewezen. Wat mij aangaat: ik ben niet zo'n rekenaar en cijferaar. En misschien ben ik de enige niet. Wat wij nu hebben is een ingewikkeld woud van regelingen, sollicitatieplichten, toeslagen, kortingen, enz. Deze regelingen worden soms ook nog wat kafkaësk toegepast. Misschien is het nog wel zo handig om één basisregeling te hebben en één regeling voor extra's.

Nico van Jaarsveld nicovanjaarsveld@ziggo.nl:

Nico is ook groot tegenstander van het basisinkomen. Het gaat mij niet zo zeer om financiële aspecten maar vooral om een principiële CDA-benadering! Het basisinkomen ontnemt mensen een deel van hun eigen verantwoordelijkheid! Het CDA gaat uit van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van de mensen zelf dus ook op financieel gebied door waar mogelijk zelf te voorzien in eigen levensonderhoud. Daar waar dit nodig is moeten mensen gestimuleerd worden hun eigen verantwoordelijkheid op te pakken en in te vullen. Het op voorhand geld te ontvangen van de overheid past niet in dit CDA-uitgangspunt.

Dede Siemons dsiemons@kpnmail.nl:

Al geruime tijd volg ik veel van wat in de media verschijnt over het basisinkomen. En ik ben en blijf een grote tegenstander. Lees eerst eens de site over de Basis Inkomens Partij (BIP): <http://basisinkomen.net/obi/politieke-partijen-met-basisinkomen-het-programma/>. Die gaan uit van een inkomen van € 1500 per persoon per maand.

Met een basisinkomen van € 1000 per persoon per maand zullen alleenstaanden en alleenstaande ouders met kinderen onder de 18 jaar vreselijk in de financiële problemen te komen omdat véél mensen vergeten dat ALLE toeslagen zullen gaan verdwijnen zoals huurtoeslag, zorgtoeslag, kind gebonden toeslagen enz. Voor die alleenstaande moeder met kleine kinderen betekent dat dus € 1000 per maand en geen cent meer! Voor alleenstaanden geldt hetzelfde. Reken alleen eens de huur in dat geval plus zorgkosten en energielasten (gas, water, elektra) en je € 1000 is al op! Niks eten, kleding, schoolkosten enz.

Een regelmatig genoemde oplossing zou moeten zijn: moet je maar met iemand gaan samenwonen! Aan de ene kant zou een basisinkomen meer persoonlijke vrijheid geven maar als je gaat samenwonen: weg vrijheid en privacy! Ook wordt er steeds gezegd: je kunt lekker extra geld verdienen door bij te gaan werken. Daarbij wordt vergeten dat dat niet voor iedereen is weggelegd (handicap, kleine kinderen en geen toelages en opvang meer!). En nergens is te vinden wat werkgevers vinden van allemaal parttimers! Laat staan dat ergens te lezen is of en hoeveel belasting er betaald moet gaan worden bij dat inkomen door werk! Een gezin met tonnen inkomen en 3 kinderen boven de 18 jaar krijgt dus 5x dat basisinkomen = € 5000 naast hun inkomen door werk. Op dit artikel zijn tot nu toe 620 reacties verschenen die enorm verschillen qua inhoud.

Mijn reactie: zoals nu voorgesteld zal het voor een grote groep mensen desastreus uitpakken. Voor die groep spant de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid zich al jaren in. De Basisgroep moet een basisinkomen in deze vorm categorisch afwijzen!! Tenzij er voor alleenstaanden en alleenstaande ouders met kinderen onder de 18 jaar een speciale wetgeving komt. Mijn huur –zonder huurtoeslag- is (incl. onvermijdbare woonlasten) € 750 per maand. Zorgkosten –zonder zorgtoeslag- € 210. Oftewel: Alleen die 2 posten al € 960. Hoe zou iemand in gelijke omstandigheden – alleenstaand- dan ooit rond kunnen komen met € 1000??

Nog even dit

door: *Arend Jansen, voorzitter CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid*
[Arend Jansen@hetnet.nl](mailto:Arend.Jansen@hetnet.nl)

Over minst weerbaren gesproken: vluchtelingen. Op de lagere school leerde ik: 400 na Christus Grote Volksverhuizing. In 2015 na Christus gebeurt hetzelfde en in Europa buigen wij ons hoofd over hoe wij dat opvangen. Nu zit er in Hongarije een man waar *Wilders* zich mee vereenzelvigd. Hier in Nederland verkondigt hij haat, vooral bij mensen die het in onze maatschappij niet voor de wind gaat. Die voelen zich vaak bedreigd en daar maakt *Wilders* misbruik van. De Hongaar *Orban* lapt alles aan zijn laars waar wij mee opgegroeid en opgevoed zijn. Die loopt langs de mensen heen die langs de weg liggen en uitgeput en moe zijn van het vluchten voor vatbommen, raketten en meer van dat nare spul. En vluchten voor regels en wetten, die de mens degraderen tot nauwelijks mens zijn. Die regels en wetten verknippen de geest van kinderen en vinden meisjes van 7 jaar oud genoeg voor seksueel contact. Die *Orban* moet maar eens een rode kaart krijgen: of hij gedraagt zich normaal zoals wij dat hier gewend zijn, of hij krijgt geen cent meer van Europa, of nog beter, hij wordt uit de Europese Unie gedonderd. Als hij toch een vriendje van *Poetin* is, laat hij daar dan maar heen gaan. Beter is echter dat het volk van Hongarije wakker wordt en zich realiseert dat ze misschien zelf nog een keer op de vlucht moeten wanneer ze met *Poetin* te maken krijgen. Maar hoe duidelijk is mijn eigen CDA eigenlijk? Veilige havens ver weg van hier. Dat werkt niet. De mensen willen juist hier naar toe. Zij zoeken rust en veiligheid en een toekomst voor hun kinderen. Kom op, zou ik zeggen, wordt eens flink en laat de linkerhand niet weten wat de rechterhand geeft. Veel burgers doen dat al en in hun kielzog veel gemeentelijke bestuurders. Je ziet steeds meer dat het initiatief en ook de verantwoordelijkheid naar de burgers, de gemeenten en de regio's gaat. Want in Den Haag gaat het om woorden, de daden komen van onderop.

Illegale korting op pgb blijft

Oegstgeest legt rijksberisping naast zich neer 'Continuïteit van zorg voor iedereen gewaarborgd'

Leidsch Dagblad van 22 augustus 2015
Binnert Jan Glastra

De gemeente Oegstgeest is niet van plan de algemene bezuiniging van 11 procent op persoonsgebonden budgetten (pgb's) van haar inwoners terug te draaien.

Dat staat in een brief die burgemeester en wethouders schreven aan het ministerie van VWS. Daarmee gaan zij in tegen een berisping van de rijksoverheid, die er voor de zomer op wees dat bestaande cliënten een jaar respijt krijgen, tenzij in een persoonlijk gesprek met de betrokkene anders overeengekomen is. Het gemeentebestuur stelt in zijn brief dat het iedereen gelijk heeft willen behandelen en daarom elke Oegstgeestenaar met een pgb heeft gekort, en bestaande gevallen een overgangperiode van drie maanden te hebben gegeven. Dat daarover niet vooraf met alle bestaande cliënten gesproken is, maakt volgens burgemeester en wethouders niet uit. In de loop van het jaar komen immers nog gesprekken voor herindicatie. Als daarbij mocht blijken dat er cliënten zijn die het einde van het jaar (of hun indicatieperiode) niet redden met hun budget, dan "gaan wij er alles aan doen om met de betreffende persoon tot een oplossing", schrijft het college van b en w. Burgemeester en wethouders

gaan ervan uit dat op dit moment niemand in dat soort problemen zit. Geen van de vijftig Oegstgeestenaren met pgb heeft zich tot dusver gemeld met een klacht over "knelpunten in de continuïteit van zorg".

Per Saldo, belangenorganisatie voor mensen met een persoonsgebonden budget, moet de brief nog bestuderen maar uit een eerste reactie grote twijfels bij de inhoud. "Het overgangsrecht is een recht. Punt. Het kan niet zo zijn dat een gemeente zegt: dat doen we niet", zegt een woordvoester. Wat haar betreft staat de deur naar de rechtere, zoals *Per Saldo* na de berisping direct al liet weten, nog steeds wagenwijd open. "Budgethouders m ogen niet de dupe worden".

Oegstgeest is niet de enige gemeente die een forse korting doorvoerde op alle pgb's. Met de overheveling van zorgtaken door de rijksoverheid, werden gemeenten immers ook opgezadeld met forse bezuinigingen. Ze zochten bezuinigingen waar ze ze maar konden vinden. Maar deze specifieke korting, zo liet het rijk diverse gemeenten weten, kan zomaar niet bij de bestaande budgethouders. De andere gemeenten, zoals bijvoorbeeld Leiden, draaiden daarop de aangekondigde korting terug. De gemeente Oegstgeest hield voet bij stuk. De gemeenteraad bevroeg wethouder Marien den Boer (CDA) over de kwestie. Die beloofde er nog eens goed naar te kijken en een brief te zullen sturen. De brief is er dus nu.

Meer tijd voor aanpassen van het pgb

Gemeenten krijgen meer lucht voor de herbeoordeling van mensen die een persoonsgebonden budget (pgb) hebben. Als ze die niet op tijd kunnen doen, dan moeten ze het bestaande budget van pgb-houders in ieder geval tot 1 mei 2016 handhaven. Verder moet de betalingswijze via de Sociale Verzekeringsbank (SVB) simpeler worden. De gemeenten, SVB, zorgverzekeraars, de belangenorganisaties *Per Saldo* en BVKZ, de ministeries van Sociale Zaken en Volksgezondheid zijn dit overeengekomen tijdens overleg over nieuwe afspraken voor het pgb. Die gaan onder meer over de herbeoordelingen en het verbeterplan, zo meldde staatssecretaris *Martin van Rijn* (Volksgezondheid) aan de Tweede Kamer.

1 oktober deadline

In beginsel moeten gemeenten de budgethouders voor 1 oktober laten weten of hun situatie per januari 2016 wijzigt. Die termijn kan nu overschreden worden, zonder dat het meteen gevolgen heeft voor het budget van degene die de zorg ontvangt. Voor de mensen met een pgb moet het hele proces ook eenvoudiger worden.

***Per Saldo* is tevreden**

Belangenorganisatie *Per Saldo* is tevreden met het bereikte resultaat. „Budgethouders hebben in ieder geval de tijd gekregen om een zorgovereenkomst te regelen." De verwachting is dat veel pgb-houders minder gaan krijgen en om half december iets nieuws te moeten regelen is wel erg laat, stelde een woordvoester. „Budgethouders hebben de tijd nodig om een nieuwe zorgverlener te vinden, dat moet zorgvuldig gebeuren omdat de zorg vaak dicht op de patiënt zit."

Veel misgegaan

Het afgelopen jaar is veel misgegaan bij de invoering van het nieuwe pgb-systeem voor zorg en huishoudelijke hulp. Gemeenten kregen hierin de regie en de betalingen uit het pgb-potje aan de zorgverleners liepen niet meer via de patiënten maar via de SVB. Daar ging in de overgangssituatie veel mis, zodat

veel zorgverleners geen geld kregen. Bij anderen werd juist te veel betaald. Over de terugvordering daarvan zijn ook afspraken gemaakt.

Tweede Kamer boos

De Tweede Kamer was boos en hield verschillende debatten om *Van Rijn* aan te sporen de zaak op orde te krijgen.

Bron: ANP

Beste Hans,

Brief van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid aan Hans de Boer, voorzitter van VNO/NCW

Volgens de *CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid* is terecht veel commotie ontstaan over je uitspraak dat 'labbekakken' aan het werk moeten. 'Bijstanders' moeten gewoon de handen uit de mouwen steken. Om dit te stimuleren moet hun uitkering omlaag. Naar ons oordeel een ongepaste en beschamende wijze waarop je over uitkeringsgerechtigden spreekt. Inmiddels heb je spijt betuigd. Het woord 'labbekak' had je in de gegeven situatie niet moeten gebruiken.

In het interview in *de Volkskrant* van 24 juni 2015 worden meerder onderwerpen aangesneden, maar laat ook duidelijk zien dat je je in het verleden ook al denigrerend hebt uitgelaten ('uitkeringstrekkingen') en dat jezelf aangeeft dat je daarvoor op je sodemieter gekregen hebt en je spreekt nu daarom maar van 'uitkeringsgenieters'. Echter in de context is duidelijk dat het duidelijk niet gaat om een positieve kwalificering van de uitkeringsgerechtigden.

Als christendemocraat zou men bij het gebruik van deze negatieve kwalificaties het schaamrood op de kaken moeten krijgen.

Bijgevoegd tref je een drietal* lezenswaardige documenten aan. Gelet jouw uitlatingen over uitkeringsgerechtigden attenderen we je specifiek op de '*Handreiking armoede*', hoofdstuk 4 (blz. 12) die gaat over bejegening van mensen met een uitkering. Even terzijde, de hoogte van de bijstandsuitkering zou volgens jou ook naar beneden moeten.

Wij hopen dat je de informatie tot je genomen hebt van '*Armoede in Nederland*' van de samenwerkende kerken (2013) en het '*Armoedesignalement*' van het CBS en CPB (2012).

Als *CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid* zijn we voornemens je in het najaar van 2015 uit te nodigen voor een van onze bijeenkomsten om dan over een aantal thema's uit je interview nader van gedachten te wisselen.

Met vriendelijk groet,

Nico van Jaarsveld, algemeen adjunct van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid.

nicovanjaarsveld@ziggo.nl

* Het gaat dan om de 'Handreiking Armoede', de 'Open Forum Nieuwsbrief' van juni 2015 en de folder van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid.

Kostendelersnorm bijstandswet raakt vooral kwetsbare ouderen

uit: NRC van 14 augustus 2015

door Petra de Koning

De 'kostendelersnorm' in de bijstandswet raakt vooral kwetsbare ouderen en mensen die afhankelijk zijn van maatschappelijke opvang en hulp van familie.

Dat blijkt uit een rondgang langs belangenvertegenwoordigers en opvangorganisaties.

Door de kostendelersnorm, die voor de meeste bijstandsgerechtigden in juli voor het eerst is ingegaan, raken mensen een deel van hun uitkering kwijt als er anderen op hun adres staan ingeschreven. Het idee is dat zij de kosten voor het huishouden kunnen delen, het kabinet bezuinigt daardoor 91 miljoen euro per jaar.

8.748 ouderen gekort

Voor AOW-ers is de kostendelersnorm ('mantelzorgboete') uitgesteld, er wordt onderzocht welk effect de maatregel heeft op mantelzorg. Er zijn ook zo'n 55.000 ouderen die geen volledige AOW hebben omdat ze niet hun hele leven in Nederland hebben gewoond. Zij krijgen een aanvulling uit de bijstand en voor deze groep geldt de kostendelersnorm wél. Volgens nieuwe cijfers van de *Sociale Verzekeringsbank (SVB)* worden er nu 8.748 ouderen gekort omdat ze met anderen in een huis wonen.

In Amsterdam verzamelen cliëntenorganisaties uit de maatschappelijke opvang en

de GGZ verhalen over de kostendelersnorm, onder anderen van mensen die het nu nét volhouden in een huis, maar die dakloos dreigen te worden. *Rina Beers* van de *Federatie Opvang*, de brancheorganisatie van maatschappelijke opvang, zegt dat zich al vanaf begin dit jaar mensen bij de opvang melden omdat familie hen niet meer willen helpen - uit angst voor een korting. "Gisteren had een opvang in Utrecht zes mensen bij de intake, bij drie van hen wil familie niet meer dat ze zich bij hen inschrijven. Is dit dan de participatiesamenleving die dit kabinet zo graag wil?"□

Niet de bedoeling dat mensen onder sociaal minimum zakken

De maatregel raakt zo'n 36.000 huishoudens. Staatssecretaris *Jetta Klijnsma* (Sociale Zaken, PvdA) zegt in een reactie dat het "niet de bedoeling van de wet is dat mensen onder het sociaal minimum zakken". Volgens *Klijnsma* ligt de uitkeringsnorm boven de armoedegrens. "En gemeenten hebben de bijzondere bijstand om individueel extra bijstand te verlenen".□

Het WI-rapport Bloei en Groei

Interview met Paul Schenderling over het WI rapport Bloei en Groei en over de nieuwe sociale kwestie.

door: Louis Flapper, l.flapper@planet.nl

Het Wetenschappelijk Instituut van het CDA publiceerde in april het rapport Bloei en Groei. Daarin onderzoekt het hoe Nederland in de toekomst zijn inkomen kan verdienen. Het beschrijft eerst het mensbeeld van het CDA en gaat dan in op economische groei. Het rapport constateert dat voor economische groei het juist belangrijk is dat mensen bloeien, want dan pas zijn ze creatief. Wel voorziet het rapport een nieuwe sociale kwestie, want als gevolg van de robotisering lijken er in het middensegment meer banen verloren te gaan dan er bijkomen. (zie voor een uitgebreidere samenvatting de Nieuwsbrief Open Forum van juni '15). Al met al voldoende redenen voor een interview met de auteur van het rapport: Paul Schenderling.

Wat vind je zelf het nieuwe aan het rapport?

Dat was, dat we tijdens het schrijven ontdekten dat menselijke bloei en economische groei echt vanuit alle invalshoeken met elkaar verbonden zijn. Het was dus niet alleen een vermoeden maar het bleek ook werkelijk zo te zijn.

Nieuw in het rapport is het inzicht over hoe innovatie tot stand komt. De oude visie is, dat innovatie komt door een individuele uitvinder, die een briljante vondst doet. Het nieuwe inzicht is, dat innovatie ontstaat door de onderlinge kruisbestuiving in een groep mensen die samenwerkt. Dus eerst komt de groep tot bloei en dan pas ontstaat innovatie.

Is dat inzicht echt nieuw?

Het werd onderschat en dat komt door het eenzijdig mensbeeld van economen. Dat is het beeld van de mens, die volledig rationeel is en gericht op het eigen belang. Dat beeld kleurde alle theorieën, dus ook de theorie over innovatie. We zien wel dat in de economie het mensbeeld aan het veranderen is: de mens wordt steeds meer gezien als een sociaal wezen.

En wat is typisch CDA aan het rapport?

Dat is de *CDA-visie* op economie. We beginnen namelijk met de vraag: wat drijft mensen? Dan zien we dat mensen gedreven worden door ambitie, dienstbaarheid, vakmanschap en roeping. Onze conclusie is dat economische groei daarvan het resultaat is. Dat is een zeer originele gedachte.

De andere visies hebben een te beperkt zicht op de drijfveren van mensen. Dat zien we ook bij de beroemde econoom *Keynes*. Die voorspelde ca. 70 jaar geleden dat we nu 5 keer zo rijk zouden zijn, terwijl we maar 15 uur per week zouden werken. Dat we 5 keer zo rijk zijn geworden heeft hij goed voorzien, maar met het werken zat hij fout. Hij heeft de drijfveren van mensen om actief te zijn onderschat. Om die reden zien we werkloosheid nog steeds als een groot sociaal probleem.

Reacties?

Iemand buiten CDA vond de aandacht die we besteden aan het menselijk tekort hoogst origineel. Als je kijkt naar de excessen in de financiële sector is dat wel een belangrijk element. Men was ook zeer positief over de weidsheid van onze visie, bijvoorbeeld de aandacht die we hebben voor rust en contemplatie.

Verskil met andere politieke partijen?

De centrale stelling van ons rapport is dat menselijke bloei en economische groei elkaar nodig hebben. In de liberale hoek wordt echter de groei als hoofdvraagstuk beschouwd met daardoor veel nadruk op flexibilisering en prestatieprikkels. Aan de andere kant van het politieke spectrum heb je bijvoorbeeld *Jesse Klaver* van *Groen Links*, die zegt dat we economische groei niet meer nodig hebben want die staat menselijke bloei in de weg. Wij zeggen echter dat beide elkaar nodig hebben.

In het rapport wijs je op een nieuwe sociale kwestie, namelijk dat voor de middengroepen het werk door o.a. robotisering verdwijnt. Ik zag in het rapport geen oplossing voor dat probleem.

Na de afronding van het rapport heb ik er verder over nagedacht. Allerlei functies in het middensegment gaan verdwijnen door de robotisering, dat zijn functies waar mensen op zitten met een middelbare of hogere opleiding. De robotisering zal bijvoorbeeld ook het werk van accountants (deels) overnemen. Wat voor

deze mensen nodig is is omscholing naar een ander vak. Maar een beetje omscholing kost al gauw € 15.000,- . De gemeente betaalt in het kader van de Participatiewet alleen maar voor het behalen van een startkwalificatie. Maar de mensen uit het middensegment hebben al een startkwalificatie. Voor het middensegment zal ook een voorziening nodig zijn bijvoorbeeld een nationaal fonds voor omscholing.

Maar er zijn ook nog de grote aantallen die nu aan de kant staan, al of niet met een uitkering. Ook zij hebben perspectief nodig.

Bovendien is het de vraag of omscholing voldoende is voor al die mensen uit het middensegment, die door de robotisering ander werk nodig hebben. In de zestiger jaren hadden we nagenoeg volledige werkgelegenheid. Er stonden nauwelijks mensen aan de kant. In de zeventiger en tachtiger jaren was er de overgang van industrie naar diensten. Er verdwenen banen, er kwamen ook veel nieuwe banen bij. Maar per saldo bleven grote aantallen langs de kant, die wel werk zouden willen hebben. In vergelijking met de vijftiger en zestiger jaren zijn de eisen hoger en zijn er veel meer mensen, die niet meer aan de eisen voldoen. Die problemen zie ik. Maar met standaardoplossingen redden we het niet. Het kan daarom tijd worden om architectonische kritiek te uiten op hoe de arbeidsmarkt nu werkt. Daarbij denk ik aan:

- * De economie kan een slag maken van kwantiteit naar kwaliteit. Dat is ook belangrijk in het kader van de duurzaamheid. De economie is nu gericht op het steeds meer produceren (op de kwantiteit) en gericht op meer consumeren. Terwijl economische vooruitgang ook mogelijk is door in kwaliteit te groeien, met kwalitatief betere goederen. Denk bij kwalitatief betere producten aan bijvoorbeeld streekproducten of producten met meer handarbeid (en minder belasting van het milieu). En zeker ook aan meer repareren. Daar zitten op zich mogelijkheden in.
- * In de economie wordt onderscheid gemaakt tussen verhandelbare goederen en niet-verhandelbare goederen. Je kunt op deze verschillende goederen een verschillend economisch beleid voeren. Bij de verhandelbare, dat wil zeggen exporteerbare goederen, kunnen we zorgen dat we uiterst concurrerend blijven. Bij de niet 'verhandelbare goederen', zoals de kapper en de schoonmaker, hoeven we niet te concurreren. Daar is dus werk voor Nederlandse werknemers. Wanneer we deze sector van niet-verhandelbare goederen kunnen uitbreiden is dat winst, dat kan met zogeheten streekproducten of het maken van meubels. Denk eens aan een bank van duurzaam hout, door Nederlandse vaklieden gemaakt.

Hoe voorkom je dat Poolse of Roemeense meubelmakers in Nederland die banken van duurzaam hout gaan maken?

Dan hebben we het over het probleem, dat de voordelen van vrij verkeer van arbeid zeer ongelijk zijn verdeeld. Vooral de gegoeden profiteren er van. Het voordeel is voor de huiseigenaar, die zijn panden relatief goedkoop laat opknappen door bijvoorbeeld Poolse bouwvakkers, terwijl Nederlanders die dat in potentie ook kunnen doen aan de kant blijven staan, omdat ze een lichte arbeidsbeperking hebben of dat er niet in hen geïnvesteerd wordt voor omscholing.

- * De zorg zal de overheid meer gaan kosten, dat heeft ook effect op de behoefte aan arbeidskrachten.
- * Opvallend is, dat wat het meest eenvoudige werk heet te zijn, namelijk schoonmaak, niet te automatiseren is. Is het laagste segment wellicht niet eens laag?

- * De banen die in het middensegment verloren gaan zijn vooral banen die vakmanschap vereisen. Daarom zal de oplossing van de teruglopende werkgelegenheid op zijn minst voor een deel gevonden moeten worden in werk dat vakmanschap vereist.
- * Als gevolg van de robotisering komen er ook banen bij, zo leiden 3D-printers naar de vraag om ontwerpers. Deze nieuwe banen zullen gericht zijn op creativiteit. Dat past bij de mens als beeld van God, die daarom creatief is.

Dit zijn perspectieven, waarvan verschillende veel verder gaan dan wat het rapport beschrijft. Of deze perspectieven voldoende zullen zijn voor degenen die nu aan de kant staan en degenen, die door de automatisering hun baan verliezen is nu niet met zekerheid te zeggen. Ze bieden wel perspectief.

Is er steun voor het rapport Bloei en Groei?

Bij alle sociale kwesties heeft het CDA en de christendemocratie nooit gekozen voor óf de winnaars óf de verliezers. Dat zou ook nu de rol van het CDA moeten zijn: zowel economische groei als menselijke bloei. Ik zie het in het stelling nemen van *Buma* tegen verdere flexibilisering van de arbeidsmarkt, maar tegelijk ook tegen te vaste banen.

In Tweede Kamer fractie zijn meerdere werkgroepjes bezig om het rapport *Bloei en Groei* uit te werken. *Pieter Omzigt* heeft daarom gevraagd. Volgend jaar wordt er gewerkt aan een nieuw verkiezingsprogramma, daarom is het nu tijd voor perspectieven

Hoe kijk je aan tegen het basisinkomen?

Dat doet geen recht aan de drijfveren van de mens, want die wil zijn creativiteit en dienstbaarheid ten nutte maken.

In het rapport Lang leve het verschil. Weg met de fragmentatie spreekt Rien Fraanje ook over een nieuwe sociale kwestie: de kloof tussen hoog- en laagopgeleiden. Hoe verhoudt zich deze met de sociale kwestie die in jouw rapport wordt genoemd?

De belangrijke parallel tussen beide sociale kwesties is dat de huidige economische tendensen leiden tot verwijdering in de maatschappij. *Rien Fraanje* benadert het meer vanuit de sociaal culturele hoek, terwijl het in *Groei en Bloei* meer vanuit de sociaaleconomische hoek wordt benaderd.

Te weinig sociale huurwoningen? Niet volgens Blok

door: Frans van den Berg

uit: Noordhollands Dagblad van 9 september 2015

HAARLEM - Steeds meer ouderen die langer zelfstandig blijven wonen. Woningzoekenden die al jaren op de wachtlijst staan en nu vele tienduizenden asielzoekers die een woning nodig hebben. Het bewijs dat er een tekort aan sociale huurwoningen is. Onzin, stelt minister Stef Blok. „Er worden 600.000 sociale huurwoningen bezet door mensen met een inkomen boven de toewijzingsgrens. Die moeten doorstromen naar duurdere huurwoningen of koopwoningen.

Niet asielzoekers, maar scheefwoners zijn het probleem

Vluchtelingen met een tijdelijke verblijfstatus krijgen met voorrang een huurwoning in Nederland. Zij maken dan hun plek vrij in het asielzoekerscentrum en beginnen aan het traject van inburgeren.

Het lukt gemeenten steeds moeilijker om deze woningen te vinden. Bovendien bestaat er onder Nederlanders veel verzet tegen de urgentieregeling voor

asielzoekers. *Vluchtelingenwerk Nederland* en de *SP* en *PvdA* in de Tweede Kamer menen dat er meer goedkope huurwoningen moeten worden gebouwd.

Scheefwonen

Maar minister *Blok* is het daar niet mee eens, zo stelde hij dinsdag nog in de Tweede Kamer. Het probleem is het scheefwonen. *Blok* stelt dat 600.000 mensen met een te hoog inkomen in een te goedkope huurwoning zitten. Met maatregelen zoals huurverhogingen en inkomenstoetsen wil hij de doorstroming op gang brengen. Binnenkort komt hij met aanvullende plannen. Ook voor de lange termijn is er volgens de minister geen noodzaak om massaal sociale woningen neer te zetten.

Bij de *Woonbond*, de stem van hurend Nederland, slaakt directeur *Ronald Paping* een diepe zucht. „Het is zo'n geklets van de minister en al helemaal dat aantal van 600.000. Die inkomensgrens van nu 38.950 euro bruto zegt niets. Er is een groot verschil tussen een alleenstaande of een gezin. Een gezin met twee kinderen dat een huur van 700 euro per maand moet betalen en ook energie, verwoont al gauw veertig procent van zijn inkomen. Dat is pittig. Dan kan je niet zomaar zeggen dat ze te goedkoop wonen en maar moeten verkassen naar een duurdere huurwoning of koophuis. Zoveel huurwoningen worden er niet gebouwd en goedkope koopwoningen zijn ook niet overal te vinden. Ook ouderen en mensen die geen vaste aanstelling hebben, kunnen lastig een koopwoning vinden.”

Woonbond

De *Woonbond* laat samen met de *Vereniging van Woningcorporaties* momenteel een onderzoek uitvoeren naar het fenomeen scheefwonen. „Dan weten we echt hoe groot dat probleem is en welke maatregelen nodig zijn. Meer vergeet niet dat de huren in drie jaar tijd al vijftien procent zijn gestegen. Met meer zelfstandig wonende ouderen en asielzoekers, neemt de vraag naar sociale woningen toe, terwijl de laatste jaren corporaties juist woningen hebben verkocht en vrijwel niets hebben gebouwd. Dan heb je toch echt een tekort”, concludeert *Paping*.

Hij pleit net als enkele fracties in de Tweede Kamer voor onorthodoxe maatregelen zoals het ombouwen van leegstaande kantoren in woningen en het stoppen van het slopen van leegstaande verzorgingshuizen. „Natuurlijk is het niet ideaal om asielzoekers bij elkaar te zetten, maar wanneer dat voor enkele jaren is, in afwachting van een gewoon huurhuis, dan kan dat prima”, vindt *Paping*. Ook *Blok* gaat dat nu bepleiten, alleen is wel een probleem dat de asielzoekers tegenwoordig in eerste instantie een verblijfsvergunning voor vijf jaar krijgen.

Daarna wordt beoordeeld of de situatie veilig genoeg is om terug te keren naar het land van herkomst of dat de procedure voor een permanent verblijf begint. Alleen is het voor een corporatie lastig om de investeringen in vijf jaar af te schrijven. Toch heeft in Amsterdam corporatie *De Key* recent besloten om het oude GAK-kantoor om te bouwen voor verblijfsgerechtigde vluchtelingen, studenten en starters.